

خشکسالی و شوری آب، توسعه آبی‌پروری داخلی را محدود کرده‌است

سرپرست اداره کل شیلات خوزستان با اشاره به محدودیت منابع آب شیرین و تداوم خشکسالی در استان گفت: در شرایط کنونی امکان توسعه آبی‌پروری در آب‌های داخلی بسیار محدود شده است.نشست توسعه اقتصاد دریامحور با حضور معاون اقتصادی استانداری خوزستان، سرپرست اداره کل شیلات، رئیس دانشگاه علوم و فنون دریایی خرمشهر، مسئولان سازمان آب و برق، بنادر و دریانوردی، منطقه آزاد اروند، گمرک و سایر دستگاه‌های مرتبط در اهواز برگزار شد.

به گزارش اقتصادسراسرآمد، سید شریف موسوی در این نشست با تأکید بر فرمایشات مقام معظم رهبری و رئیس‌جمهور درباره ضرورت توجه به اقتصاد دریامحور تصریح کرد: این موضوع جدید نیست اما امروز به‌طور جدی در دستور کار قرار گرفته است. خوزستان با برخورداری از ۳۰۰ کیلومتر نوار ساحلی، ۱۱ بندر صیادی، چندین بندر تجاری و دسترس‌سی به آب‌های آزاد ظرفیت‌های ارزشمندی دارد که می‌تواند موتور محرک اقتصاد استان باشد.

وی با اشاره به حمایت و نگاه ویژه استانداری خوزستان به تولید و اشتغال‌افزود: یک میلیون نفر جمعیت ساکن در شهرهای ساحلی، فرصت بزرگی برای تحقق اقتصاد دریامحور است و شیلات خوزستان نیز در قالب طرح‌های ویژه در این مسیر گام برمی‌دارد.موسوی در ادامه با بیان ظرفیت‌های جدید برای توسعه آبی‌پروری گفت: در صورت تسریع در احداث سدهای رودخانه بهمشتیر، بین این دو سد بستر مناسبی برای پرورش ماهیان بومی در قفس ایجاد خواهد شد که علاوه بر بازسازی ذخایر آبزیان، فرصت‌های شغلی تازه‌ای به همراه دارد. همچنین در حوزه اروندرود، رهاسازی آب‌های نامتعارف در نهر عرضی زمینه‌بهر برداری از حدود هفت هزار هکتار برای پرورش ماهی را فراهم می‌کند.

بر اساس مصوبات این نشست، اداره کل شیلات خوزستان و دانشگاه علوم و فنون دریایی خرمشهر به‌عنوان دبیران کارگروه توسعه اقتصاد دریامحور استان انتخاب شدند و مقرر شد نیمه دوم امسال نمایشگاهی با محوریت اقتصاد دریامحور در اهواز برگزار شود تا ظرفیت‌ها و دستاوردهای این حوزه معرفی شود.

بوشهر از استان‌های پیشرو در تولید ماهی و میگو است

معاون هماهنگی امور اقتصادی استاندار بوشهر گفت: بوشهر یکی از استان‌های پیشرو کشور در تولید آبزیان به‌ویژه میگو و ماهی است. به گزارش اقتصادسراسرآمد، رسول رستمی در نشست بررسی برنامه عملیاتی پروژه‌های شیلاتی در بوشهر با اشاره به ظرفیت‌های ویژه استان بوشهر در حوزه آبی‌پروری اظهار داشت: بوشهر یکی از استان‌های پیشرو کشور در تولید آبزیان به‌ویژه میگو و ماهی است.

معاون هماهنگی امور اقتصادی استاندار بوشهر افزود: توسعه طرح‌های شیلاتی می‌تواند علاوه بر افزایش تولید، نقش مهمی در ایجاد اشتغال و رونق اقتصادی استان ایفا کند.

وی افزود: برنامه عملیاتی پروژه‌ها باید به گونه‌ای تنظیم شود که هم زمان‌بندی مشخص و هم مدل‌های تأمین مالی کارآمد در آن پیش‌بینی شده باشد. وی بیان کرد: از طرف دیگر، معرفی فرصت‌های سرمایه‌گذاری به‌صورت علمی و جامع می‌تواند مسیر حضور سرمایه‌گذاران جدید را هموار کند. مدیرکل شیلات استان بوشهر نیز در این نشست با ارائه گزارشی از وضعیت موجود گفت: در حال حاضر چندین طرح مهم در حوزه پرورش میگو، ماهی در قفس و صنایع فرآوری در دست اجرا است که برای تحقق کامل آن‌ها نیاز به همکاری همه دستگاه‌ها و تسهیل شرایط برای سرمایه‌گذاران است. عقیل‌امینی تأکید کرد: معرفی فرصت‌های سرمایه‌گذاری در بخش شیلات از جمله برنامه‌هایی است که دستور کار قرار دارد و تدوین آن می‌تواند نقشه راه مناسبی برای توسعه این صنعت در استان باشد.

در این نشست، موضوعاتی از جمله زمان‌بندی اجرای پروژه‌ها، شیوه‌های تأمین مالی، رفع موانع اجرایی و جذب و حمایت از سرمایه‌گذاران داخلی مطرح شد و روند اجرای پروژه‌های شیلاتی مورد بحث و بررسی قرار گرفت.

گروه بنادر-امیدعباسی - ۱۹ سپتامبر ۲۰۲۵، دولت ایالات متحده آمریکا اعلام کرد که معافیت تحریم‌های مرتبط با بندر چابهار ایران را لغو خواهد کرد. این تصمیم دولت آمریکا براساس سیاست‌های اقتصادی دونالد ترامپ، رئیس‌جمهور ای اسلامی ایران اتخاذ شده است.
آنطور که رسانه‌ها اعلام کرده‌اند؛ قرار است این تصمیم از ۲۹ سپتامبر ۲۰۲۵ اجرایی شود. لغو معافیت تحریم‌های بندر چابهار را می‌توان بخشی از کارزار «افشار حداکثری» واشنگتن علیه تهران دانست؛ اقدامی که به باور برخی کارشناسان می‌تواند تأثیرات گسترده‌ای بر توسعه زیربنایی بندر استراتژیک چابهار و اتصالات منطقه‌ای داشته باشد.
به گزارش روزنامه اقتصاد سراسرآمد، آنطور که پایگاه خبری «ایندین اکسپرس» گزارش داده است، دولت ایالات متحده آمریکا به رهبری دونالد ترامپ اعلام کرده است که معافیت تحریمی بندر چابهار در ایران که توسط هند توسعه داده می‌شود را لغو می‌کند؛ اقدامی که به معنای پایان دادن به معافیتی است که از سال ۲۰۱۸ در دوره اول ریاست‌جمهوری ترامپ برقرار بود. رژیم تحریم‌ها علیه این بندر استراتژیک از ۲۹ سپتامبر، یعنی حدود ۱۰ روز دیگر، اجرایی خواهد شد.

روزنامه هندی «تایمزآندیندا» نیز در مطلبی نوشته است که از سرگیری تحریم‌های آمریکا بر بندر استراتژیک چابهار ایران، چالش‌های بزرگی را به‌بار می‌آورد. تایمزآندیندا گفته است اوپراتورهای هندی در بندر چابهار ایران با مجازات آمریکا روبه‌رو خواهند شد و این سوال مهمی را در مورد پروژه‌های هند برای تجارت با کشورهای منطقه به وجود می‌آورد. این روزنامه گفته است که در سال‌های اخیر بیش از ۸ میلیون تن کالا از این مسیر وارد و صادر شده و همچنین ده‌ها هزار کانتینر انتقال داده شده‌اند. به باور کارشناسان، این اقدام که در اصل ایران را هدف گرفته است، پیامدهای منفی جدی برای هند نیز خواهد داشت؛ چراکه این کشور به همراه ایران مشغول توسعه بندر چابهار (ترمینال شهیدبشتی) بوده و از آن برای دسترسی به افغانستان و آسیای مرکزی استفاده می‌کرد. منابع آگاه گفته‌اند این تصمیم ضربه بزرگی به برنامه‌های هند برای توسعه این بندر راهبردی وارد می‌کند؛ بندری که در نزدیکی بندر گوادر پاکستان که توسط چین در حال توسعه است، قرار دارد.

تاریخچه‌ای برای معافیت چابهار از تحریم

بندر چابهار، واقع در جنوب‌شرقی ایران، از سال‌ها پیش به عنوان یک پروژه کلیدی برای اتصال هند به افغانستان و آسیای مرکزی بدون وابستگی به پاکستان مطرح بوده است. ایالات متحده برای اولین بار در نوامبر ۲۰۱۸، تحت قانون آزادی ایران و مقابله بااشاعه (IFCA)، معافیت تحریم‌ها را برای توسعه این بندر صادر کرد. این معافیت به هند اجازه می‌داد بدون مواجهه با مجازات‌های آمریکایی، در عملیات بندر سرمایه‌گذاری کند، زیر و اشنگتن آن را برای کمک به افغانستان جنگ‌زده و تسهیل تجارت هند با این کشور ضروری می‌دانست. این تصمیم در زمان دولت ترامپ اتخاذ شد، اما با وجود تنش‌های مداوم، تا سال ۲۰۲۵ ادامه یافت. پروژه چابهار از سال ۲۰۰۳ بین ایران و هند مطرح بود، اما تحریم‌ها پیشرفت آن را کند کرده بودند. معافیت ۲۰۱۸ به هند کمک کرد تا سرمایه‌گذاری‌هایی مانند ۷۰ میلیون دلار برسانی تجهیزات و زیرساخت‌ها انجام دهد و در سال ۲۰۲۴، قرارداد ۱۰ ساله برای عملیات بندر امضا کند. لغو این معافیت اکنون این پیشرفت‌ها را تهدید می‌کند و نشان‌دهنده تغییر سیاست آمریکا در قبال ایران است.

پس از آنکه آمریکا در نوامبر ۲۰۱۸ پروژه چابهار را از تحریم‌ها معاف کرد، افغانستان در فوریه ۲۰۱۹ مسیر جدید صادراتی خود به هند از طریق این بندر را افتتاح کرد که جهش قابل توجهی در تجارت منطقه‌ای ایجاد کرد. در سال‌های اخیر نیز حجم مبادلات در چابهار افزایش چشمگیری داشته و بیش از ۸ میلیون تن کالا و ده‌ها هزار کانتینر در این بندر جابه‌جا شده است. برنامه‌هایی هم برای افزایش ظرفیت بندر از ۱۰۰ هزار به ۵۰۰ هزار TEU و اتصال آن به شبکه ریلی ایران تا اواسط ۲۰۲۶ وجود دارد که اهمیت روزافزون چابهار را برای تجارت منطقه‌ای و جهانی نشان می‌دهد. در این میان براساس گزارش رسانه‌های هندی، لغو معافیت بندر چابهار، سرمایه‌گذاری بیش از ۲۰ میلیون دلاری هند را در این پروژه به خطر مواجه کرده و پرسش‌های جدی درباره آینده یکی از مهم‌ترین طرح‌های اتصال منطقه‌ای این کشور به وجود آورده است.

تأثیر لغو معافیت تحریم‌های چابهار بر منطقه

لغو معافیت تحریم‌ها می‌تواند ضربه‌ای جدی به پروژه‌های زیربنایی چابهار وارد کند. این بندر قسراً بود به عنوان حساب تجاری برای کریدور بین‌المللی شمال-جنوب عمل کند که هند را از طریق ایران به

«سراسرآمد» گزارش می‌دهد؛

بندر چابهار سیل تحریم‌های آمریکا شد

چشم‌انداز لغو معافیت تحریمی چابهار برای اقتصاد منطقه

سرمایه‌گذاری و عملیات در این بندر داشته است. طی ماه‌های گذشته بارها صحبت از بدعهدی‌های تأخیر‌دهنده‌ای در اجرای این پروژه شنیده شده و در مقابل برخی مسئولان از گام‌های عملی و اجرایی طرف

هندی صحبت کرده‌اند.

تحلیل‌ها نشان می‌دهد که هند ممکن است به دنبال مذاکرات دیپلماتیک با آمریکا برای معافیت موقت باشد، اما در کوتاه‌مدت، پیشرفت پروژه‌هایی مانند خرید تجهیزات بندری کند می‌شود. علاوه بر این، افزایش ترافیک کشتی‌ها در چابهار (که اخیراً رشد داشته) ممکن است متوقف شود و هند را وادار به جست‌وجوی مسیرهای جایگزین کند که هزینه‌های لجستیکی را افزایش می‌دهد. بااین حال، هند ممکن است تعهدات خود را ادامه دهد، اما با احتیاط بیشتر برای اجتناب از نقض تحریم‌ها.

ایران، چابهار را به عنوان دروازه‌ای برای دور زدن تحریم‌ها می‌بیند، ممکن است راهبردهایی مانند تقویت توسعه داخلی، جست‌وجوی شرکای جدید و ادغام بیشتر با INSTC را پیگیری کند. تهران می‌تواند سرمایه‌گذاری‌های داخلی را افزایش دهد، مانند اتصال ریلی به مرز افغانستان و هم‌زمان مذاکرات با هند و روسیه را برای حمایت ادامه دهد. گزینه دیگر، جذب سرمایه‌گذاران از کشورهای غیر غربی مانند چین یا روسیه است، که می‌تواند چابهار را به بخشی از ابتکار «کمربند و جاده» تبدیل کند. ایران همچنین ممکن است از دیپلماسی برای فشار بر آمریکا استفاده کند، اما با توجه به تنش‌ها، تمرکز بر خودکفایی و تنوع شرکا محتمل‌تر است.

چین نیز با سرمایه‌گذاری ۱۲ میلیارد دلاری در بندر گوادر پاکستان (بخشی از کریدور اقتصادی چین-پاکستان)، موقعیت قدرتمندی در منطقه دارد. بااین حال، گزارش‌ها نشان می‌دهد که پکن ممکن است علاقه‌مند به اتصال چابهار به گوادر باشد تا دسترسی به INSTC را گسترش دهد و منافع خود را در بلوچستان تقویت کند. احتمال پیشقدم‌شدن چین متوسط است(حدود ۶۰-۵۰ درصد)، زیرا این اقدام می‌تواند رقابت با هند را تشدید کند، اما فرصت‌هایی برای همکاری سه‌جانبه ایران-چین-پاکستان ایجاد می‌کند. چین قبلاً علاقه به سرمایه‌گذاری در بنادر ایرانی نشان داده، اما ریسک تحریم‌های آمریکا ممکن است مانع شود. در نهایت، اگر هند عقب‌نشینی کند، چین ممکن است وارد شود تا نفوذ خود در اقیانوس هند را افزایش دهد.

بندر چابهار تنها بندر اقیانوسی ایران است که در جنوب‌شرقی کشور در ساحل دریای عمان در دهانه اقیانوس هند واقع شده است. اهمیت این بندر در امکان اتصال کشورهای محصور در خشکی افغانستان و آسیای مرکزی به آب‌های آزاد است. با اتصال راه‌آهن چابهار به زاهدان امکان اتصال ریلی بندر به شبکه ریلی ایران، آسیای مرکزی و ترکیه فراهم می‌شود. بندر چابهار در کنار دیگر بنادر جنوبی کشور امکان اتصال ریلی به کریدور شمال-جنوب (شبکه غرب دریای خزر) را تا زمان احداث راه‌آهن رشت-آستارا و از آنجا به پهره‌گیری از راه‌آهن جمهوری آذربایجان و روسیه را نخواهد داشت.

روسیه و اروپا متصل می‌کند و مسیرهای تجاری را کوتاه‌تر و ارزان‌تر می‌سازد. بدون معافیت، سرمایه‌گذاری‌های خارجی کاهش یافته و هزینه‌های واردات تجهیزات افزایش می‌یابد که منجر به تأخیر در گسترش ظرفیت بندر از ۱۰۰ هزار به ۵۰۰ هزار TEU (واحد کانتینر) و اتصال به شبکه ریلی ایران تا اواسط ۲۰۲۶ می‌شود. از منظر منطقه‌ای، این تحریم‌ها اتصال چابهار به افغانستان را مختل می‌کند، جایی که این بندر جایگزینی برای مسیرهای پاکستانی است و می‌تواند تجارت را تا ۶۰ درصد افزایش دهد. همچنین برنامه‌های هند برای تبدیل چابهار به هاب منطقه‌ای تحت تأثیر قرار می‌گیرد که می‌تواند به افزایش هزینه‌های تجاری، کاهش ترافیک کشتی‌ها و حتی تعطیلی موقت عملیات منجر شود. تحلیلگران هشدار می‌دهند که این اقدام آمریکا می‌تواند تعادل ژئوپلیتیکی در اقیانوس هند را به نفع رقابیی مانند چین تغییر دهد.

آنطور که کارشناسان می‌گویند، این اقدام می‌تواند تأثیر بزرگی بر تجارت هند و افغانستان نیز داشته باشد، زیرا به دلیل ایجاد موانع از سوی پاکستان، تجارت بین افغانستان و هند در سال‌های اخیر عمدتاً از طریق همین بندر انجام شده است. افغانستان منحصربه‌شکله در تجارت از طریق پاکستان همواره با مشکل مواجه بوده و به همین خاطر در سال‌های اخیر بیشتر به مسیر چابهار متمرکز بوده است. خان‌جان الکوزی، معاون اتاق تجارت و صنایع افغانستان، در گفت‌وگویی با دی‌پوجه‌لو گفته بود که بیشترین تجارت بین افغانستان و هند از بندر چابهار انجام می‌شود. او همچنین گفت که هرچند مسیر بندر واگه پاکستان نزدیک‌ترین راه تجارتی بین هند و افغانستان است، اما بعد از اینکه این مسیر به دلیل تنش‌ها میان دهل‌ی جدید و اسلام‌آباد دچار مشکل شد، افغانستان از مسیر چابهار برای صادرات استفاده می‌کند.

بررسی‌هاینیز نشان می‌دهد که بیشتر واردات به افغانستان از بندرعیاس ایران انجام می‌شود، ولی صادرات افغانستان از مسیر چابهار صورت می‌گیرد و در این اواخر تا ۲۰ درصد صادرات میوه خشک ما از بندر چهارانجام می‌شد. با برگشت تحریم‌ها بر بندر چابهار، افغانستان تنها از مسیر جبل‌علی و آسیای‌میانه می‌تواند صادرات داشته باشد. به باور کارشناسان این اقدام آمریکا برای لغو معافیت تحریم‌های بندر چابهار در عمل تأثیر جدی منفی بر تجارت افغانستان و منطقه خواهد داشت.

چشم‌انداز آینده توسعه چابهار

هفته گذشته بود که مجتبی یوسفی، عضو کمیسیون عمران مجلس شورای اسلامی خطاب به وزیر راه و شهرسازی گفت: «گزارش‌ها حاکی از آن است که اپراتور هندی در بندر چابهار به تعهدات خود عمل نکرده است. اگر این روش فعلی ادامه پیدا کند مجلس از ابزار نظارتی استفاده می‌کند و عملایی قرارداد با هندی‌ها باید فسخ شود و دولت اجازه ندهد جلوی توسعه شرق کشور گرفته و حق مردم ضایع شود. همان زمان اعلام شد که اجرای پروژه توسعه بندر چابهار ریشه در دهه‌های گذشته دارد و هند به عنوان شریک اصلی، تعهداتی برای

در چچه

در نشست مشترک مدیرعامل سازمان بنادر و دریانوردی با قائم مقام وزیر دریانوردی پاکستان تأکید شد:

همکاری‌های دریایی و ترانزیتی ایران و پاکستان افزایش می‌یابد

در نشست مشترک مدیرعامل سازمان بنادر و دریانوردی با قائم مقام وزیر دریانوردی پاکستان بر افزایش تجارت و ترانزیت کالا به آسیای میانه و همکاری‌های بیشتر دریایی و بندری بین دو کشور تأکید شد.

به گزارش اقتصادسراسرآمد، سعید رسولی در نشست مشترک با قائم مقام وزیر دریانوردی پاکستان گفت: در نشست مشترک موضوعات مورد علاقه طرفین مطرح شد و خوشبختانه توافقات خوبی برای توسعه همکاری‌ها داشتیم و مقرر شد که در قالب یک نقشه راه و برنامه همکاری به صورت هر سه ماه یک نشست مشترک برای پیگیری تصمیمات داشته باشیم. وی افزود: موضوع مهمی هم که مورد تأکید قرار گرفت عملیاتی شدن همه تقاهم و موافقت‌نامه‌هایی بود که از قبل امضا شده بود. هر دو طرف تأکید داشتند که توافقات گذشته را عملیاتی کنند و موضوعات جدیدی برای توسعه همکاری‌های دریایی بندری از جمله برقراری خطوط کشتیرانی در حوزه جابجایی مسافر و گردشگری و همچنین افزایش مبادلات حمل و نقل بار داشته باشیم. مدیرعامل سازمان بنادر و دریانوردی افزود: در خصوص بنادر شهید رجایی و چابهار با گوادر و کراچی قرار است که برنامه هم افزایی برای ترانزیت و حمل و نقل بار در مسیر حوزه CIS و مسیری که برای ترانزیت از جمهوری اسلامی ایران عبور می‌کند، داشته باشیم. وی عنوان کرد: در این برنامه که تنظیم شده نوع همکاری‌ها و میزان همکاری‌ها اعم از سرمایه گذاری مشترک و یا موضوعاتی از این دست مشخص شده است.

در ادامه ظفر علی‌شاه قائم مقام وزیر دریانوردی پاکستان نیز گفت: در مورد همکاری بندری و همینطور همکاری دریایی بین دو کشور و مسائل تکنیکالی که در این حوزه مربوط می‌شود صحبت کردیم.

وی افزود: قرار است یک موافقت‌نامه‌ای امضا شود که در مورد تبادل همکاری بین کشورهاست. ما در مورد افزایش ظرفیت تجارت کالا از سه میلیارد ده ۱۰ میلیارد در نشست صحبت کردیم و همینطور افزایش ظرفیت تبادل کالا زمینی و بین بنادر دو کشور، افزایش همکاری دریایی با ایجاد خطوط کشتیرانی برای مسافران دو کشور بحث شد.

وی تصریح کرد: پتانسیل زیادی در این زمینه وجود دارد و تا سه ماه آینده در جلسه بیشتر در مورد این قضیه صحبت خواهیم کرد.